

► SİYASET AKP'Lİ KADINLAR

AKP'nin KADIN TIMİ

22 Temmuz seçimlerinde seçmenin yüzde 47'sinin "Evet" dediği AKP'nin bu başarısında kadınların ve kadın politikalarının etkisi büyük. Peki, kim bu politikalarda etkili olan gizli kahramanlar?

Hülya GENÇ SERTKAYA

2 2 Temmuz seçimlerinden yüzde 47'lik oy oranıyla birinci parti olarak çıkan Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) bu başarısında 'kadın' faktörünün etkisi yadsınamaz. 23'üncü dönemde Meclis'e 30 kadın vekil sokan, partinin ana organlarında kadınların temsil oranını yüzde 25'lere taşıyan AKP'nin yakaladığı bu başarıda sağlık, eğitim, yoksulluk gibi birçok sıkıntıyla boğuşan kadın seçmene 'ulaşan ve el uzatan' bir stratejinin izlenmesinin payı oldukça büyük. Biz de bu noktada AKP'yi ikinci kez iktidara taşıyan kadın faktörünü iki farklı boyutuyla inceledik. İlki seçmen kadınlara dokunan kadın politikalarının nasıl ve kimler tarafından şekillendirildiği, ikincisi ise kuruluşundan bu yana AKP'ye emek veren kadınların kimler olduğu...

Kadınlar en etkili silâh

1994 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi seçimlerinde il kadın kollarının yaptığı çalışmaların büyük bir başarı getirdiğini gören AKP lideri Recep Tayyip Erdoğan, altı yıl önce kurulan AKP'de bu tecrübenin kurumsallaştırılacağı bir yapının kurulmasını sağlamış. Bu nedenle kadın kollarının kuruluşunda nasıl bir profil istediğini dile getirmiş. AKP'de kadın kollarının kuruluşu ve kadınların siyasete ilgisi ni artırmak için yapılan çalışmalarda AKP Denizli Milletvekili Selma Aliye Kavaf ile Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin oldukça etkili olan isimlerden... 3 Kasım seçimlerinde TBMM'ye giremeyen Kavaf, seçimlerden yaklaşık iki ay sonra Başbakan Erdoğan'dan AKP Kadın Kolları'nı kurma davetini almış.

Fatma Şahin

Kavaf, "Eğer siyasete devam edecekssem, siyasetin içinde olmalıyım" diyerek Ankara'ya gelmiş. Önce genel merkezi, ardından da taşra teşkilatını yapılandıran Kadın Kolları Kurucu Başkanı Selma Kavaf, 81 il ve 850 ilçede kadın kollarının örgütlenmesini sağlamış. Kadın Kolları Başkanlığı süresinde Türkiye'yi dört kez dolaşan Kavaf, bazı illere 10 defa gitmiş. 22 Temmuz seçimlerinde Doğu'dan çok sayıda kadın milletvekili adayının çıkmasında kadınların siyasete çekilmesi için yapılan çalışmaların etkili olduğuna inanan Kavaf, 3 Kasım seçimlerinde kadın aday sayısının 100 civarındayken, 22 Temmuz seçimlerinde 460'ı bulmasının bunun bir göstergesi olduğunu vurguluyor. AKP Kadın Kolları'nın merkez ve taşra teşkilatının çalışma prensibini 'Gidemediğin yer senin değildir' felsefesi oluşturuyor. İl ve ilçe teşkilatları aracılığıyla evde toplantılar düzenleyen kadın kolları salon toplantıları, köy ve yaylalarda meydan toplantıları yapıyor. 17 Mayıs 2006'da itibaren başlatılan Sosyal Politika Uygulamaları Projesi'yle özellikle kadın, çocuk ve aile eksenindeki sosyal politikalarını kadın kolları aracılığıyla anlatan AKP, yapılan uygulamalardan fayda sağlayan kadın sayısını artırmış. Sosyal yardımlaşma alanındaki iyileştirmelerle yetinmeyip, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olacağı yapısal değişiklikleri gerçekleştiren politikaları da anlatan Kadın Kolları, kadınların siyasete girmesine cesaret verecek eğitim programlarını hayata geçirdi.

Selma Aliye Kavaf

Nasıl bir kadın kolları?

AKP'nin kadın kollarını kurmak üzere Ankara'ya geldiğinde Başbakan'la nasıl bir yapılanma olması gerektiğini konuşan Kavaf, "Türkiye'de karar alma ve temsil mekanizmalarında kadının yer almaması büyük bir eksiklik. Bu eksikliğin aşığıdan yukarıya doğru bir hareketle yapılması daha doğruydur. Rekabetin keskin yaşandığı bir alan olan siyaset, yaşanılarak öğrenilen bir şey. Onun için teşkilatları siyaset okulu gibi çalıştıralım, kadınlar yaşayarak öğrensinler istedik. Bunun için de kurumsal bir yapı oluşturulmaya çalıştık. Türkiye'de kurumsal anlamda kadın örgütlenmesini gerçekleştiren ilk kadın kollarıyız. Kadın kollarının yapılanmasına baktığımızda, Kadın Kolları Merkez Yürütme Kurulu (MYK) ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'ndan (MKYK) oluşan bir yapı var. Kadın Kolları MYK'sında 12 kadın, MKYK'sında ise 50 kadın bulunuyor. Ayrıca il ve ilçelerde Kadın Kolları Başkanlıkları yer alıyor. Beldelerdeki kadın kolları örgütlenmesi ise devam ediyor. Diğer partilerin kadın kolları ve teşkilatları var. Ancak onlar daha çok dernek gibi çalışıyor. Kadınları siyasi mekanizmanın içine alan kurumsal bir uygulama yok" diyor.

Edibe Sözen

Eşler müdahale etmiyor

Bu arada şu noktaya da dikkat çekmekte fayda var. AKP'nin kurumsal yapısı içinde Başbakan'ın eşi Emine Hanım ile diğer bakan ve milletvekili eşlerinin de zaman zaman katıldığı bazı projeler oluyor. Hatta Eşi Recep Tayyip Erdoğan'ın siyaset macerasının her aşamasında yer alan, bu süreçte kazandığı bilgi ve deneyimi sosyal yardım amaçlı programlarla sürdüren Emine Erdoğan'ın programları, AKP Genel Merkezi aracılığıyla duyuruldu. Ancak AKP Kadın Kolları'nda eşlerin direkt müdahale ettiği kurumsal bir yapı işlemiyor.

Kadınların önu açılabilir mi?

AKP Kadın Kolları'nın kurumsallaşmasının kadın partililerin önünü açtığını söyleyen Kavaf, "Biz de insanlar cinsiyetlerine göre bir öncelik sırası yok. Partimizde kadınlar tabandan çalışarak ve mücadele ederek gelmeli. Bu, daha arkadan gelecekleğin önünü açacak bir süreç" diyor. AKP'nin şimdiki Kadın Kolları Başkanı Fatma Şahin, AKP'nin ana kademelerinde ve teşkilatlarında kadınların görülmeye başlamasında, Recep Tayyip Erdoğan'ın duruşunun etkili olduğunu söylüyor. Kadınların siyasette yer alması noktasında

► Kadının siyasetteki yeri güçlendiriliyor...

2006'da özellikle taşra teşkilatlarındaki kadınların siyasete katılımıyla ilgili hazırlıkları hızlandıran Başbakan Erdoğan, daha o günlerde 2007 genel seçimlerinde milletvekili aday listesinde yer alacak kadın adaylarla ilgili bir hazırlığın sıyrılini vermişti. 22 Temmuz seçimlerinde 30 kadın milletvekilini TBMM'ye sokan AKP'nin parti teşkilat-

tında da kadınların etkinliği artıyor. Kurucular Kurulu Üyeleri'nin yüzde 20'si kadın olan AKP'de, partinin en etkili organları olan MYK ve MKYK'da yüzde kadın oranı yüzde 25 düzeyinde. AKP'de kadın vekiller ve kadın kolları, kadın belediye başkanı sayısını artırmak için şimdiden kolları sıvadı. AKP'nin kadın belediye başkan sayısı sadece 1.

► SİYASET AKP'Lİ KADINLAR

Nimet Çubukçu

Başbakan Erdoğan'ın ne kadar inatçı olduğunun bilinmesi nedeniyle erkek egemen yaklaşımın ön plana çıkamadığını belirten Şahin, buna karşın partide hâlâ zihinsel değişimi yaşayamayanların olduğunu da vurguluyor.

Seçimlerde kadınların rolü...

22 Temmuz seçimlerinde AKP'nin elde ettiği başarıda kadınlar önemli rol oynadı. Denizli Milletvekili Selma Kavaf, kadınların, yerel çalışmalarda kadın seçmenlere ulaşma konusunda daha avantajlı olduğunu söylüyor. Seçmenlerin yüzde 52'sinin kadın olduğunun unutmaması gerektiğinin altını çizen Kavaf, sözlerine şöyle devam ediyor: "Tüm dünyada ve Türkiye'de kadın hareketi konusunda şunu söylemek yanlış olmaz: Hangi parti, listelerinin üst sıralarında kadınlara daha çok yer verirse, o parti kadının siyasete katılması noktasında daha samimidir. Bu anlamda AKP ilklerin partisi. Kurucular Kurulu'nun yüzde 20'si, MYK ile MKYK'nın yüzde 25'i kadınlardan oluşuyor. 22 Temmuz seçimlerinde Meclis'e taşıdığı kadın vekil konusunda da en cesur parti AKP. Bu nedenle kadın seçmenin oyunu alma noktasında AKP çok başarılı oldu."

Güldal Akşit

Bu başarı tesadüf değil

Kadın Kolları'nın yeni başkanı Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin de 22 Temmuz seçimlerindeki başarının tesadüfi olmadığını düşünüyor. Kadın kolları olarak çalışmaya başlarken 'İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın' diye bir ilke koyduklarını anlatan Şahin, AKP'nin kurulduğu günden bu yana her aşamada kadının var olması gerektiği düşüncesiyle hareket ettiğini söylüyor. Şahin, "Kurumsallaşmamızı tamamladık ve kadınların seçimden seçime hatırlanmasının önüne geçtik. Çay ve çorba partisi dışında kadınların eğitimine dikkat ettik. Siyasi yapılanmada yüzde 2'yle başlayan kadın temsilini yüzde 20'ye çıkardık. Bugün MYK ve MKYK'da yüzde 25 kadın temsiline ulaşıldı. Genel Merkez'de genel başkan yardımcılarında ikisi kadın. Yani 22 Temmuz seçimlerinde alınan oylar tesadüfi değil. Seçmen profiline

Öznuur Çalık

baktığımızda, AKP'nin kadınlardan ciddi oy aldığını görüyoruz. Bu anlamda 'Haydi Kızlar Okula' kampanyasıyla 200 bin kızımızı okula başlattık. Maddi nedenlerle okula gidemeyen kızlarımıza destek olduk. Bu güçlü bir taban çalışmasıydı. Öte yandan sağlık hizmetlerinden yeterince yararlanamayan kadınlara da destek sağladık. Sağlık konusunda kadınlar oldukça mağdur oluyor. Hastaneye gitmeden doğum yaptıkları için bebek ölüm hızları çok yüksekti. Yine yetersiz beslenmeden dolayı düşük oranı fazlaydı. Demir eksikliği için ilaç takviyesi ücretsiz yapıldı. Hastanede doğum yapıldığında kadına para verilmesi, ekonomik seviyesi biraz daha düşük olan kişilerde fark yarattı. Sosyal riski azaltma kapsamında yapılan çalışmalar ve sosyal devlet olmanın gereğinin yerine getirilmesi kadınları etkiledi. Bunları sürdürülebilir politikalara dönüştürmek gerekiyor" diyor.

Yerel seçimlere odaklandılar

Fatma Şahin, kadın kolları'nın 1.5 yıl sonra yapılacak yerel seçim çalışmalarına odaklandığını söylüyor. Kadınların yerel yönetimlerde yer alacak politikalar üzerine çalıştıklarını anlatan Şahin, "Kadınları bu konuda sürekli eğitmeye çalışıyoruz. Sistemdeki kadınların varlığını koruyup, yeni girecek arkadaşların önünü açacak sistemler geliştireceğiz. Kadınlara "Belediye başkanı mı, milletvekili mi olmak istersin?" diye sorulduğunda milletvekilliğini tercih ediyorlar. Kadınların ilgisini yerel yönetimlere de çekmek istiyoruz. Kadın bakış açısının yerel yönetimler açısından büyük bir farkındalık getireceğini düşünüyoruz. Bu nedenle kadın adayların sayısını artırmak istiyoruz. Bugün Giresun'da ilçe başkanı kadın. Hatay'ın bir belde-sinde yerel idare başkanı yine bir kadın. Bu sayıyı artıracamız" diyor.

► Türbana akılcı ve sağduyulu çözüm...

AKP'nin kuruluşundan bu yana çalışan yetenekli ama başörtülü kadınların Parlamento'ya taşınmasında büyük sorunlarla karşı karşıya olduğunu söyleyen AKP Kadın Kolları Başkanı Fatma Şahin, "Bunun çözümü de başörtülü arkadaşların da kabul ettiği şekilde uzlaşma ve kurumlararası mutabakatla olacaktır. Öbür türlü ortaya çıkacak olan

gerilimin hiç kimseye faydası olmadığını düşünüyoruz. Arkadaşlarımız, başörtülü olmaları nedeniyle sürekli kendilerinin konuşulmasından rahatsız oluyorlar. Tam demokratik bir Türkiye'yi yakaladığımızda bu sorunun da kendiliğinden ortadan kalkacağını düşünüyoruz. Ortada bir mağduriyet var. Çözüm için akılcı ve sağduyulu olunmalı" diyor.

AKP'nin türbanlı kadınları

22 Temmuz seçimlerinde modern giyimli kadınlarla vitrinlere çıkan AKP'de aktif olarak çalışan pek çok türbanlı kadın da var. Bunların başında da Kurucular Kurulu'nda bulunan Ayşe Böhürler geliyor. AKP'nin kuruluşunda yer alan türbanlı diğer kadın üyeler arasında Ayşenur Kurtoglu, Habibe Güner, Sema Ramazanoğlu, Fatma Ünsal Bostan ve Serap Yahşi Yaşar yer alıyor. 1962 Sivas doğumlu olan Ayşenur Kurtoglu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe mezunu. Aynı bölümde yüksek lisans yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Bölümü'nde doktora yapan Kurtoglu'nun kadınların tarihsel ve toplumsal sorunları konularında çeşitli makaleleri bulunuyor. AKP'nin türbanlı kurucu üyelerinden Fatma Ünsal Bostan ise 1985'de İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'nden mezun oldu. Sonrasında Boğaziçi Üniversitesi Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yüksek lisans yapan Bostan, 2001'de Georgetown Üniversitesi Center for Muslim-Christian Understanding'de misafir araştırmacı olarak Türkiye ve Amerika'nın laiklik anlayışları-

nın tarihsel bir arka planı ve yakın dönemli tartışmalı konularının karşılaştırmalı analizi üzerine çalıştı. Başkent Kadın Platformu'nun 2001 dönemi başkanlığını yürüten Bostan; Noam Chomsky'nin 'Korsanlar ve İmparatorlar', Dani Rodrik'in 'Küreselleşme Sınırı Aştı mı?' ve Roy Mottahade'nin 'Peygamber Hırkası' isimli kitaplarını tercüme etti. 1958 doğumlu Habibe Güner ise İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi mezunu. 1993-97 yılları arasında siyasete girerek Hanım Komisyonları'nda görev yapan Güner, eğitimle ilgili dernek ve vakıflarda da çeşitli görevler yürütüyor. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olan Serap Yahşi Yaşar, halen MKYK Üyesi olarak partide görev yapıyor. AKP'nin türbanlı kurucular kurulu üyelerinden Sema Ramazanoğlu ise tıp doktoru.

Milli Görüş'te kadınlar aktifti

Milli Görüş geleneğinde kadınlar her zaman siyasette aktif rol aldı, ancak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı döneminde kadınları ön plana çıkardı. 1994 seçimlerinin kazanılmasında kadın kollarıyla birlikte çalışan

Emine Erdoğan da görev aldı. İl Hanımlar Komisyonu'nda aktif olarak çalıştı. Milli görüş geleneğine bakıldığında kadınlar ev toplantıları şeklinde çalışıyordu. Mahalle bazında çalışmalar yürütülüyor, aile ve apartman temsilcilikleri şeklinde organize oluyorlardı. AKP'yle birlikte partili kadın görüntüsünün farklılaştığına dikkat çeken uzmanlar, özellikle partinin vitrine çıkan kadınlar ile tabanda görev yapan kadınlar arasında farklılıklar görüldüğünü vurguluyor. AKP'nin bünyesinde iki farklı kadın grubu bulunduğunu söyleyen Ege Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Tanju Tosun, ilk grubun çok genç yaşta Milli Görüş çizgisi içinde yetişip, seçmenle temas kuranlar olduğunu dile getiriyor. Fazilet Partisi ve Refah Partisi geleneğine bakıldığında bu grubun, partinin tabanında çok iyi örgütlendiği ve çalıştığının görüleceğini ifade eden Tosun, AKP'de yer alan ikinci grubun ise merkez sağda yer alan ancak daha önce siyasette aktif olarak görev almamış kadınlar olduğunu vurguluyor. Tanju Tosun'a göre bu grup, daha ziyade vitrin olarak öne çıkan, giyimi kuşamıyla modern bir tablo çizen kadınlardan oluşuyor. ◀

AKP'li Kadın Milletvekilleri

İsim	İli	Doğum Tarihi	Doğum Yeri	Mesleği	Mezuniyet
1-Fatoş Gürkan	Adana	01.01.1966	Hatay	Avukat	AÜ Hukuk Fakültesi
2-Fatma Salman Kotan	Ağrı	10.10.1970	Ağrı	Mali Müşavir	Atatürk Üni. İ.İ.B.F
3-İlknur İnce Öz	Aksaray	16.10.1973	Aksaray	Avukat	İÜ Hukuk Fakültesi
4-Zeynep Dağı	Ankara	20.12.1964	Gaziantep	Öğr. Gör. Doç. Dr	AÜ SBF
5-Aşkın Aşan	Ankara	26.11.1965	Trabzon	Öğr. Gör.	Ondokuz May. Üni.
6-Ayşe Akbaş	Balikesir	17.05.1971	Balikesir	Kamu İdare Memuru	AÜ İşletme Fak.
7-Canan Candemir Çelik	Bursa	01.01.1974	Gaziantep	Avukat	MÜ Hukuk Fakültesi
8-Selma Aliye Kavaf	Denizli	01.02.1962	Denizli	Öğretmen	AÜ DTCF
9-Fazilet Dağcı Çiğlik	Erzurum	01.11.1973	Erzurum	Bilgisayar Mühendisi	Zürcher Winterthur Üni.
10-Fatma Şahin	Gaziantep	20.06.1966	Gaziantep	Kimya Mühendisi	
11-Özlem Mürtüoğlu	Gaziantep	03.01.1966		Siyasetle uğraşiyor	Çukurova Üni. Zir. Fak.
12-Edibe Sözen	İstanbul	01.01.1961	Sivas	Akademisyen	İÜ İktisat Fakültesi
13-M. Nursuna Memecan	İstanbul	23.07.1950	İstanbul	Yayın Operatörü	CEMPLE
14-Özlem Türköne	İstanbul	09.10.1976	Ankara	Kaymakam	Middlesex Üniversitesi
15-Nimet Çubukçu	İstanbul	02.03.1965	Ankara	Avukat	İÜ Hukuk Fakültesi
16-Ayşenur Bahçekapılı	İstanbul	26.11.1954	Trabzon	Avukat	İÜ Hukuk Fakültesi
17-Canan Kalsın	İstanbul	06.07.1967	Elazığ	Ticaret	B.Şehir Üni. Kür. Siy. ve Ul. İls.
18-Güldal Akşit	İstanbul	23.01.1960	Malatya	Avukat	İÜ Hukuk Fakültesi
19-Halide İncekara	İstanbul	18.09.1959	Değirmenlik	Yönetici	İÜ İktisat Fakültesi
20-Alev Dedegil	İstanbul	21.02.1958	İstanbul	Araştırmacı	MÜ Siy. Bil. ve Kamu Yönetimi
21-Nükhet Hotar Göksel	İstanbul	25.10.1961	Malatya	Öğretim Üyesi	Dokuz Eylül Üni. Sos. Bil. Ens.
22-Azize Sibel Gönül	Kocaeli	12.08.1966	İstanbul	Mimar	İTÜ Mimarlık Fakültesi
23-Ayşe Türkmenoğlu	Konya	20.03.1965	Konya	Avukat	İÜ Hukuk Fakültesi
24-Öznur Çalık	Malatya	01.01.1965	Malatya	Eczacı	MÜ Eczacılık Fakültesi
25-Gönül Bekin Şahkulubey	Mardin	18.06.1970	Mardin	Eczacı	Gazi Ün. Eczacılık Fakültesi
26-Birnur Şahinoğlu	Samsun	01.07.1952	İzmir	Mühendis	Dokuz Eylül Üni. Yük. Lis.
27-Çağla Aktemur Özyavuz	Şanlıurfa	14.07.1972	Ardahan	Jeofizik Mühendisi	İTÜ Jeofizik Müh.
28-Dilek Yüksel	Tokat	26.05.1977	Tokat	İktisatçı	Gazi Üni. İ.İ.B.F İktisat
29-Safiye Seymenoğlu	Trabzon	03.03.1964	Trabzon	Mimar/Şehir Uzmanı	KTÜ Müh. Mim. Fak.
30-Gülşen Orhan	Van	12.12.1970	Van	Öğrenci	Van Atatürk Lisesi

Kaynak: YSK